

Oponentský posudok na prácu Matyáše Pelanta:

Dekolonizace lusofonní Afriky - různé úhly pohledu

Oponent: Ivan Lukáš, IPS, FSV

Obsah práce

Práce sa zaoberá procesom dekolonizácie lusofónnej Afriky a jej dôsledkov pre ďalší vývin ex-kolónií, samotného Portugalska a jeho vzťahov s nimi. Autor najprv logicky podáva stručný prehľad expanzie portugalskej ríše a etablovania a riadenia jej kolónií (časť druhá). V tretej časti načrtáva problematiku dekolonizácie ako takej s jej rozdelením na niekoľko vln aby sa potom v štvrtej, kľúčovej časti venoval priebehu dekolonizácie v bývalých afrických portugalských kolóniách, Angole, Mozambiku, Guinea-Bissau, Kapverdských ostrovoch a ostrove Sv. Tomáša a Princa. Pri každej z menovaných krajín na záver podkapitoly autor analyzuje následne vzťahy s ex-metropolou prakticky až do súčasnosti. Posledná podkapitola štvrtej časti je venovaná dôsledkom pre samotné Portugalsko, v rovine sociálnej, politickej, zahranično-politickej a ekonomickej.

Metodológia

Z metodologického hľadiska sa jedná o tzv. disciplined configurative case study (viz nižšie).

Klady práce

Ako kladné hodnotím uvedenie akéhosi teoretického "scenáru", prístupu k dekolonizácii a jeho následné aplikovanie na jednotlivé kolónie. Takýto prístup poskytuje vhodnú štruktúru danej časti a priestor pre komparácie a vyhodnotenie. Čo sa vyhodnotenia procesu týka, autor tak činí v závere práce, keď hovorí, že to "tedy nebola "príkladná dekolonizace" ale dekolonizace v rámci možného. Čo sa komparácie týka viz nižšie.

Ako kladnú ďalej hodnotím snahu autora prepojiť sledované obdobie so súčasnosťou.

Kritické pripomienky

V úvode je potrebné v prvom odseku odstrániť zátvorku a náležite vetu preformulovať. V poslednom odseku sú nesprávne uvedené zdroje použitej literatúry ako metóda práce(!) a zároveň nikde nie je explicitne uvedené, akú vlastne metódu autor používa (tz. konfiguratívna idiografická prípadová štúdia, kontrolovaná konfiguratívna prípadová štúdia, heuristický, teórie testujúci prístup atď.)

Kapitolu 3 je potrebné pomenovať inak, resp. názov rozšíriť, aby bolo jasné, že jej náplňou je všeobecné podchytenie problematiky dekolonizácie. V kapitole 4 by do názvu malo byť doplnené za pomlčkou niečo ako "dekoloniz. lusof. Afriky".

Z podkapitoly 4.2.5 by mala byť urobená samostatná podkapitola 4.3. Kapitoly 4.2. a 4.3. by každá mala mať krátky samostatný záver. To sa ale týka aj celej kapitoly 4, ktorá by mala mať zhrnutie. V žiadnom prípade nie je dostačujúce zhrnúť celú túto kapitolu a jej jednotlivé časti pár vetami v závere.

Rovnako sa žiada detailnejšia komparácia priebehu a výsledku dekolonizácie, ktorá by mala nasledovať za podkapitolou 4.2.4., ktorá by bola zároveň akýmsi zhrnutím.

Zároveň podkapitola 2.1.3. si žiada stručný úvod s opisom podkapitoly a zároveň stručné zhrnutie.

Na str. 11 nie je jasné odkiaľ čerpá autor názor, že dôvodom prijatia Portugalska do NATO boli jeho africké kolónie. Je to jeho vlastný názor, názor NATO, špekulácia...? Treba uviesť prameň.

Predposledný odsek na strane 15 je potrebné rozšíriť. Pôsobí to veľmi útržkovite a nejasne.

V štvrtej časti by údaje o medzinárodnom kontexte mali byť koncentrované na jednom mieste a nie rozhádzané po celom texte.

Posledný odsek (portugalský diplomat...nezávislosti) na str. 25 je veľmi konfúzny

Úvod druhej časti je značne chaotický, nejasnou zmesou názorov básnika, sociológa a anglického historika. Navyše na záver úvodu aj tak autor čitateľovi oznámi, že sa tým nebude zaoberať. Je potrebné prepracovať. V časti 2.1.1. sú v odseku druhom uvedené dôvody objavných plavieb od kronikára Zuraru. Toto je potrebné nejako reflektovať v ďalšom odseku, kde autor uvádza svoj vlastný názor, ktorý je však odlišný od Zurarovho. Je potrebný lepší prechod z odseku dva do odseku tri.

Na stránke 7., posledný odsek nie je jasné akých "národov" ("vývoj niekoľko národú")

V závere je potrebné viac rozobrať prepojenie dekolonizácie s identitou a ďalším smerovaním Portugalska a celý záver rozšíriť.

Zhrnutie

Celkovo sa autorovi podarilo zodpovedať na vytýčené výskumné otázky a opísať a zhodnotiť priebeh a dôsledky dekolonizácie lusofónnej Afriky. Celková štruktúra práce je vyhovujúca. Predovšetkým však prvé dve časti sa vyznačujú výraznými nedostatkami a nejasnosťami. Hlavná, štvrtá kapitola je o poznanie prepracovanejšia a jasnejšia, avšak i tu by autor mal doplniť čiastkové zhrnutia jednotlivých podkapitol. Autor prakticky nepoužil žiadne primárne zdroje, netuším však, aké sú v tomto smere požiadavky jeho materského inštitútu.

Napriek značným nedostatkom práce navrhujem ju ohodnotiť známkou 2.